

قسه کانی موقتی هیلالی رهنگ دانه و هی پیگه‌ی ژنانه له ئیسلام دا..!

(موزه‌فهر عبدالله)

mozafar_as@yahoo.com

تاجه‌دین هیلالی موقتی ئوسترالیا و نویزیلند ماوه‌یهک لە بارهی ئیفتیسابی ژنانه وه ووتبوی که ئەو ژنانه‌ی ئیفتیساب دەکرین زوربئی هەرە زۆریان تاوانی خۆیانه بەھۆی خۇرۇوتکردنەوەیان. خۆر رووتکردنەوەی ژنان وەک ئەوه‌یه وایه کە پارچە گۆشتىك بکەیتە بەردەم گیاندارىكەوە. ئەم قسانە ناوبراو بوه ھۆی شەپولىك لە نارەزايەتى لە ئوسترالیا و تا رادەيەكىش لە جىهان. وە لە دامودەزگاكانى ئوسترالى و جىهانى ئەم شەپولە نارەزايەتى يە بە تەواوى رەنگى دايەوە.

تا ئەو جىگەيە دەگەریتەوە بە خودى قسە کانى موقتى يەوە ئەوه‌یه کە ئەم قسانە سەبارەت بە ژنان نە لە گىرفانى خۆيەوە دەرى ھيناوهونەئەويش يەكمە كەسايەتى ئىسلامە ئەم قسە كۆنه پەرسنانە دەكتات. بەلكو ئەو قسانە رۆزانە لە لايەن كەسانى ئىسلامى كۆنه پەرسنە دەكرىن و سەرچاوهى ئەو قسانەش راستەخۆ ئايىنى ئىسلامە كە بەرنامە كە قورئان و حەدىس و سوننە كانى محمدى پەيامبەريانه.

بۇ ھەر مروققىكى ئازادىخواز ئەگەر لە روانگەي ئىنسان و مافەكانى ئىنسانەوە بروانىتە ژنان و سەرچاوهى جۆراوجۇريان ھەيەو ئىسلام بىدات بە ئاشكرا بۇي دەرىدەكەويت کە پىگەي ژنان چى يە لە ئىسلام دابۇيە قسەو كەدەوهى ئەم موقتى يەوە هەزاران پىاوابى ئىسلامى تر و گوفتارورەفتارو كىدارتەواوى دەولەت و رەوت حزبە ئىسلامى يەكان رىك لە خودى ئايىنى ئىسلامەو سەرچاوهى گرتۇه.

تا ئەو جىگەيەش دەگەریتەوە بە رەخنەو نارەزايەتى يەكان بەرامبەر بە قسە کانى موقتى ئەمانەش سەرچاوهى جۆراوجۇريان ھەيەو مەرج نى يە ھەمويان لە روانگەيە كى رادىكالانە دېفاع لە مافەكانى ژنانەوە بىت، نەخىر. بە تايىبەتى تا ئەو جىگەيە دەگەریتەوە بە قسەو رەخنەي كەسايەتى يە ئىسلامامە كان لە ئاستى ئوستراليا. زۆرىك لەوانە پىيان وايە ئەو قسانە موقتى ناكۆكە بە ناوهەرۇكى ئايىنى ئىسلام و تەنها قسە يە كە لە زارى يەوە دەرىپەريوھ بۇيە دەيانەويت تەنها بە داوايلى بۈرۈنىكى ھەم موقتى و ھەم ئىسلام دەرباز بکەن لە شەپولى نارەزايەتى يەكان.

بەلام تا ئەو جىگەيە دەگەریتەوە بە رەخنەو نارەزايەتى سەرەك وەزيرەكان لەوانە وەزىرى تەندىروستى و خەزىنەو... هەندى جە لەوەي دەگەریتەوە بۇ ھەولىان بۇ لابىدىنى ئەم موقتى يەو گۇرۇنى بە كەسيكى تر كە جىپى رەزامەندى ئەوان بىت وەك حکومەتى ئوستراليا، لەو مەلاو موقتىانە بىت كە لە روانگەي ئەوانەوە ميانەرەو بىت. ھاوكات لايەنلىكى رەخنەي ئەوانە لە روانگەي نەزەپەرسىتى يەوهەي. چونكە ئەمروق ھەر ئەم حکومەتە لىبرالى راستەوە كە لە پال ئەوهەي گەورەترين ھېرىشى كەردىتە سەر مافەكانى خەلکى ئوستراليا ھاوكات گەورەترين ھېرىشى بىرۇتە سەر مافەكانى پەنابەران و سىاسەتىكى زۆر نەزەپەرسانەي ھەيە لە بەرابەران خەلکانى غەيرى ئىنگلۇسەكسۇنى. وە پىادەكەرى سىاسەتى فەرەنگى يە كە ئەم سىاسەتە خۆيى لە خۆيدا سىاسەتىكى نەزەپەرسانەيەو مەبەست لىدىابرانى ئىسانەكان لە يەكتەرەو چاپۇشى كەردىنە لە مافەكانى مروق بە تايىبەتى ژنان. ئەمە جە لەوەي ھەر لە سايەي ئەم سىاسەتى فەرە فەرەنگى و بالا دەستى ئەم حزبە لىبرال و نيو لىبرالانەيەيە كە گەورەترين ئىمكانياتىيان خستۇتە بەردەم داموم دەزگا ئايىنى يەكان بە گشتى و ئىسلامى يەكان بە تايىبەتى. ئەوهەتە ئەم دەولەتەي جۇن ھاورد كە ئىستا رەخنە لە موقتى دەگرىت گەورەترين ئىمكاناياتى مالى خسۇتە گەر بۇ كەردنەوەي قوتا�انە و زانكۆي ئىسلامى و بۇ دەرچونى مەلاو موقتى تايىبەت لە ئاستى ناوخۇي ئوستراليا. دىيارە ئەم سىاسەتە ئەمروق نەك ھەر لە ئاستى ئوستراليا پەيرەو دەكىيت بەلكو زوربئى ھەر زوربئى حکومەتە كانى رۆزئاوا لە پىش ھەمويانەوە دەستەي فەرمانزەوارى ئەمرىكا باشتىرين خزمەت بە ئايىن بە گشتى و ئىسلام بە تايىبەتى دەكەن. وە ھەر بەھۆي سىاسەتى دۇزى ئىسانى ئەم حکومەتەنەيە كە ئەمروق ئەم لۇمپەنانە لە خودى وولاتانى رۆزئاواش پى درېڭىز بکەن لە پىشىل كەردىنى مافەكانى ژنان و لowan و منلان . وە لە گەرەكە گۆچەرنىشىنە كان مزگەوت بکەنەوە دەيان قوتا�انە ئايىنى بکەنەوە حىجاب و ژن بەڙن و بەزقۇر بەشودان و گەورە بە بچۇك و سىغە دەيان رەسم و سوننەتى ترى كۆنەپەرسىتى تر فەرز بکەن و بکەن بە باو.

لە راستى دا ئەم مەلاو موقتى و گروپ و رىكخراوه ئىسلامامانە كە بە دەيان ناوى كۆمەكى كۆچەرەو خىرخواز خۆيان شاردۇتەوە ھەمويان كلکى ئەو حزب و حکومەت و دەسىلاتە سىاسى يانەن كە لە رۆزەلات و وولاتانى بە ناو ئىسلامى وەك ئىران و سعودىيەو

ئەفغانستان و سۆدان چەندىن وولاتانى تر ھەن وھ ئاكامەكشى ھەموى بە قازانچى نوکى ئىسلامى سىياسى يە كە پىشەنگەكەيان
قاعدەو ھاوشىۋەكانىتى .

بەلام لە بەرانبەر ئەم رەخنەو نارەزايەتىانە كە لە گلەبىي و سەركۈنە زىاتر تىپەر نابىت، رەخنەو نارەزايەتى قولى رادىكالانەي
بەرينى خەلكى ئازادىخوازە. بە تايىبەتى رۇشنبىرەن و نوسەران و هەلسوراوانى مافەكانى ڙنان و منالان و لاوان كەسانى مولحدو
عەلمانى يەوه. وھ لە پىشى پىچشىانەوھ كۆمۈنىستە كرىكار يەكان. كە رەخنەو نارەزايەتى رادىكالانەو تىزىيان ھەيە لەھەر شوينىكى
ئەم جىهانە كە ھەبن. رەخنەي ئەمانە تەنها خودى موقتى و مەلاكان تاوانبار ناكات لە دەرىپەراندى ئەم قىسانە، بەلكو واقعىيتنە
دەست بۆ رىيشهى ئەم قىسانە دەبات و سەرجەم ئىسلام و ئىسلامى سىياسى دەباتە ژىر پرسىيارەوھ. بۆ يە پىويسىتە ھىزى ملىونى خەلكى
ئازادىخواز لە دەوري ئەم رەخنەو نارەزايەتىانە كۆبكرىيەتوھ و رىكېخربىت لە بەرانبەر ئىسلام و ئىسلامى يەكان بە دەولەت و
رىكخراو و حزبەكانىانەوھ، وھ ھەم لە بەرانبەر ئەو سىياستە دېزى ئىسنانى و نەزادپەرسىتى يە كە لە لايەن دەولەت و حزبە ليبرال و
راستەكانەوھ پەيرەو دەكريت.

كۆتايى ئۆكتۆبەرى 2006 – سەدىنى